

[J. Chr. Jensen.]

Det vil faktisk sige, at de Arkitekter og Ingeniører, hvis Regler var fastsat efter det Arbejdets Udførelse kostede, fik deres Priskurant forhøjet med 500—600 pCt.

Vil man kalde det en retfærdig Stigning? Det kan man naturligvis gøre, men jeg mener jo, at fordi Bygherrisen var saa ulykkelig stillet, at han maatte betale sit Hus med 5—6 Gange mere, end man maatte betale for Krigen, var der ingen Grund til, at han yderligere skulde straffes med ogsaa at udbetale Honorarer i dette meningsløse Forhold.

Betonjern, som ogsaa er en meget stor Byggeartikel, hvoraf Ingeniører og Arkitekter faar Honorar, steg fra 14 Kr. pr. 100 kg i 1914 til 70 Kr. pr. 100 kg i 1920. Det vil altsaa sige, at Honoraret her steg til det 5-dobbelte. Men der var jo mange Materialer, som steg meget mere, og derfor er det fuldt berettiget, naar jeg, som har Kendskab til disse Ting, siger, at denne Beregningsmaade er uretfærdig. Pristallet hjemlede jo slet ikke Adgang til at tage disse 5-, 6-, 7-, 8-dobbelte Honorarer, og derfor er Systemet bygget paa noget, som man ikke maa forlange man skal anerkende.

Derfor er det rigtigt, som jeg sagde, at Bygherrerne vil blive tilfredse, og Arkitekter og Ingeniører vil blive fri for Kritik, naar et saadant Honorar fastlægges, forinden et stort Byggeforetagende planlægges; og efter det Kendskab, jeg har til Tingene, tror jeg, at hverken Arkitekter eller Ingeniører paa nogen Maade vil blive utilfredse dermed.

Dertil kommer for Arkitekternes Vedkommende en anden Ting. Der kræves en meget betydelig Indsigt for at kunne bedømme en Arkitekts Honorar. Ingeniørernes Honorar er ligetil, det er en bestemt Pris i alle Forhold, uanset hvordan Arbejdet er; men Arkitekternes Priskurant, som for øvrigt ogsaa er lavet af dem selv, er delt i 4 Klasser. Hvis man f. Eks. tager en Bygning til 1 Mill. Kr., er der en Forskel i Honorar fra 2 pCt. til 6,1 pCt., d. v. s. Honoraret kan 3-dobles, og hvis man tager en Bygning til 4 Mill. Kr., kan det 4-dobles.

Der skal altsaa en betydelig Sagkundskab til at vurdere, om en Bygning skal honoreres efter Klasse 1, Klasse 2, Klasse 3 eller Klasse 4, og det kan man naturligvis ikke altid overlade til Arkitekten selv at bestemme. Disse Honorarregler er saa kunstigt affattede, at en hvilken som helst Bygning kan komme ind under hvilken som helst af disse 4 Klasser, hvis ikke der er den Sagkundskab, som skal til for at vejlede paa dette Omraade.

Derfor er mine Bemærkninger ikke helt

ved Siden af, men jeg havde ikke ønsket at uddybe dem, hvis ikke det ærede Medlem Hr. Koch og til Dels det ærede Medlem Hr. Rager havde nødsaget mig til det.

Det ærede Medlem Hr. Rager siger, at han kunde tænke sig, at man fik en Byggesagfører ind i Bygningsraadet, fordi denne Mand vidste, hvordan der skulde forhandles med Leverandørerne. Jeg synes, det maa være en Misforstaaelse at tro, at dette Bygningsraad overhovedet skal indlade sig paa at forhandle med Leverandørerne. Jeg har megen Respekt for nogle af disse Byggesagførere; og man kan ogsaa blandt dem finde Folk, som vilde være særdeles habile at have i et saadant Raad; men paa Forhaand at slaa fast, at der skal være en saadan Byggesagfører, vil jeg under ingen Omstændigheder være med til, for jeg tror, at den praktiske Sagkundskab finder man ikke hos Byggesagførere.

I det hele vil jeg mene efter den Forhandling, der nu har fundet Sted, at der trods Venstres tilsyneladende Modvillie er stor Grund til at tro, at dette Lovforslag, saaledes som jeg begyndte med at udtale Haab om, vil faa en velvillig Behandling og en hurtig Gang gennem Rigsdagen.

Første Næstformand (Pinstrup): Det ærede Medlem Hr. Koch har Ordet for en kort Bemærkning.

Koch: Naar det ærede Medlem Hr. J. Chr. Jensen siger, at Ingeniører og Arkitekter selv fastsætter deres Honorar, er det jo kun til en vis Grad rigtigt. Som det ærede Medlem Hr. Rager oplyste, er Ingeniørernes Honorar fastsat af Ingeniørforeningens Hovedbestyrelse, og i denne Hovedbestyrelse sad paa det Tidspunkt ingen af de Ingeniører, som skal skrive Honorarregninger, og saa kan man ikke sige, at de selv har fastsat deres Honorar.

Jeg vil gerne pege paa den meget væsentlige Forskel, der er paa de Lønninger, det ærede Medlem Hr. J. Chr. Jensen talte om, som man gennem møjsommelige Forhandlinger i Arbejdsgiverforeningen, de samvirkende Fagforbund o. s. v. har forhandlet sig til, og Ingeniørernes og Arkitekternes Lønninger. Fagforeningerne holder deres Lønninger til Punkt og Prikke, gennem tykt og tyndt, men de andre holder ikke deres Lønninger; og det er derved, de meget ofte kommer til at arbejde urimelig billigt, idet man desværre ser baade Ingeniører og Arkitekter gaa meget langt under deres egne Honorarregler. Der er en meget væsentlig Forskel paa de to Ting.